

UTLYSNING

1 (12)

Datum
22 mars 2017

Diarienummer
2015-07036

Reviderad
2017-03-24

Datadrivna labb 2017 – etablering (steg 1)

En utlysning inom programmet Öppen innovation

Innehåll

1	Erbjudandet i korthet	3
2	Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?	4
2.1	Vad datadriven innovation är.....	4
2.2	Data som skapar nytta och värde.....	6
2.3	Datadriven innovation i internationell policy.....	6
2.3.1	Data som infrastruktur	6
2.3.2	Betrakta data som input, inte output.....	7
2.3.3	Organisationer utanför IKT-sektorn spelar roll	7
3	Vem riktar vi oss till?	7
3.1	Tematiska områden.....	8
3.2	Följekommunikatör/-forskare	9
4	Vad finansierar vi?.....	10
4.1	Aktiviteter det går att söka finansiering för.....	10
4.2	Stödberättigande kostnader.....	10
5	Hur stort bidrag kan vi ge?	10
6	Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan	10
7	Bedömning av inkomna ansökningar	10
7.1	Vad bedömer vi?.....	10
7.1.1	Potential	11
7.1.2	Genomförbarhet.....	11
7.1.3	Aktörer.....	11
7.2	Hur bedömer vi?	11
8	Beslut och villkor.....	11
8.1	Om våra beslut.....	11
8.2	Villkor för beviljade bidrag	12
9	Så här ansöker ni.....	12
10	Vem kan läsa ansökan?.....	12

Revisionshistorik

[Används om utlysningstexten har ändrats efter publicering.]

Datum	Ändring
2017-03-24	Slutdatum för projekt är 31 aug 2019

1 Erbjudandet i korthet

Vinnova inbjuder universitet och högskolor, institut, företag, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att skicka in ansökan. Utlysningen ger möjlighet att etablera nya tematiska miljöer kring datadriven innovation. Miljöerna ska fungera som en digital infrastruktur för innovation.

Utlysningen handlar på övergripande nivå om att öka förutsättningarna för nya och etablerade aktörer att skapa samhällliga och ekonomiska värden genom att använda data i lärande, beslut, varor och tjänster.

Syftet är att öka den nationella kapaciteten att använda data i innovationer. Förväntade kortsiktiga resultat är att lösningar för datadriven innovation utvecklas och används i betydande omfattning. Ett sätt att åstadkomma det är att skapa tematiska labb där man bygger kompetens kring praktiska lösningar och metoder som är nödvändiga för datadriven innovation.

En labbmiljö är en långsiktig verksamhet. En framgångsrik labbmiljö kännetecknas bland annat av att den:

- fungerar som en nationell resurs inom sitt tematiska område
- har en utvecklad systematik för att sprida resultat på skalbart sätt
- fungerar som en öppen arena dit relevanta aktörer är välkomna
- ger tekniskt stöd för tillgängliggörande och återanvändning av data
- bedrivs i samverkan med relevanta aktörer
- har en varaktighet som sträcker sig längre än till ett enstaka projekt

Baserat på erfarenheter från steg 1 samt utvärdering av resultat kan labbmiljöerna (och andra existerande miljöer) ansöka om stöd för skalning av insatser (steg 2).

Stöd ges för etablering med max 3 miljoner kronor per miljö under steg 1. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av projektets stödberättigande kostnader.

Utlysningen ger möjlighet för en följekommunikatör/-forskare att analysera och kommunicera det som sker i labben, se 3.2.

Aktuell information om erbjudandet och länk till vår ansökningstjänst (Intressentportalen) finns på www.vinnova.se.

2 Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?

Syftet med utlysningen är att möjliggöra för fler aktörer att medverka i processer där data används i existerande eller nya tjänster. Centrala förutsättningar är – **verktyg och tekniker** för hur data kan tillämpas i verkliga situationer samt att miljön förmedlar **kompetens och systematik** att tillgängliggöra data.

Utlisningen stödjer etablering av öppna miljöer för samverkan mellan akademi, innovatörer/entreprenörer/leverantörer och kunder/användare med intresse för datadriven innovation. I labbmiljön ska företag och andra aktörer ges möjlighet att pröva lösningar på ett strukturerat sätt.

En livskraftig miljö behöver ha utvecklad kompetens och systematik att tillgängliggöra data och erbjuda hjälp kring verktyg och tekniker för hur data används för innovationer. Ett labb för datadriven innovation ska utformas tematiskt (bransch, sektor, aktörer, eller annan logik) då det finns behov av särskild kompetens kring utmaningar och lösningar inom specifika områden.

Denna utlysning avser vara ett komplement till andra initiativ genom att fokusera på själva värdeskapandet med hjälp av data samt bidra till etablering av nya inriktningar, angreppssätt och samverkansformer inom datadriven innovation.

De förväntade kortsiktiga resultaten är att lösningar för datadriven innovation utvecklas och används i betydande omfattning. Hit hör kunskap och färdigheter om hur man designar och använder gränssnitt (för publicering och konsumtion av data) för att främja innovation inom och utanför den egna organisationen. Sökta resultat från miljöerna är betydande antal nya aktörer som aktivt använder data i sina innovationer och där labbmiljön ger tekniskt stöd för tillgängliggörande och återanvändning av data.

Eftersökta långsiktiga effekter är labbmiljöer som attraherar många aktörer, och att kunskap om arbetssätt och verktyg sprids och används för innovationer. En labbmiljö ska fungera som en nationell och öppen resurs inom sitt tematiska område. Man kan likna en labbmiljö vid en digital infrastruktur, som ska möjliggöra innovationer där data adderar värde.

Miljöerna kommer bland annat att följas upp utifrån det antal aktörer som är inblandade, det antal nya lösningar kring tillgängliggörande av data och den grad av nyttjande av data som etablerats runt miljön. Utvecklade indikatorer kommer att finnas tillgängliga från Vinnova innan projektstart.

2.1 Vad datadriven innovation är

I en digitaliserad värld är tillgång till data centralt för att öka lärandet och kunna utveckla efterfrågade tjänster. För företag och offentliga aktörer är praktiska förutsättningar för att använda data allt viktigare för att utveckla ny kunskap,

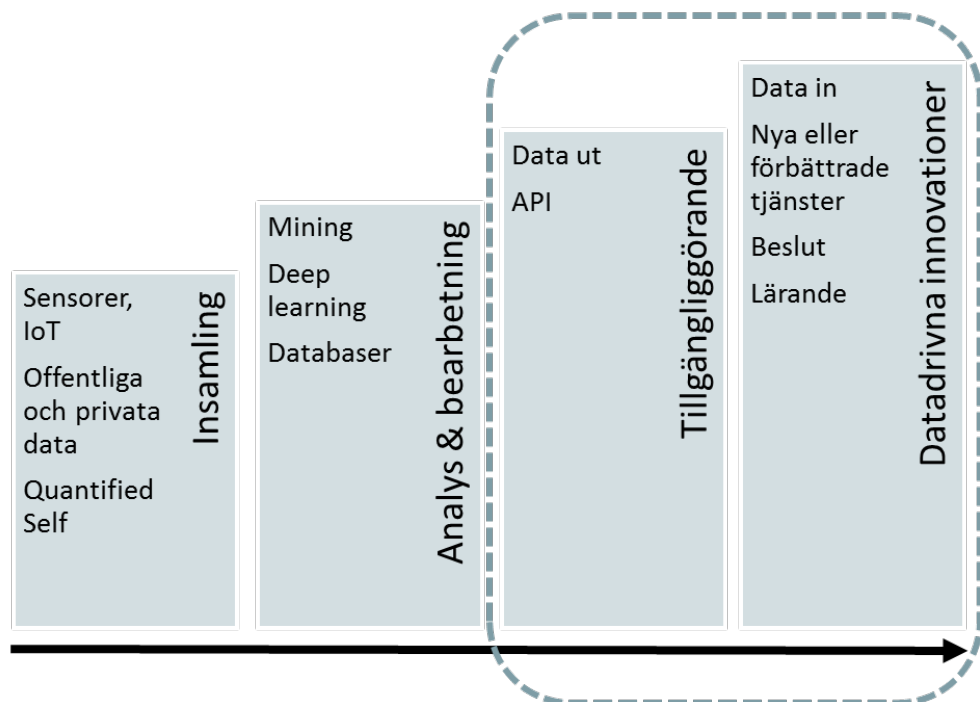
främja innovation och skapa värden. Denna utveckling kallas datadriven innovation.

Datadriven innovation är ett sätt att inkludera aspekter av hur förnyelse och värdeskapande sker idag.¹ En pågående digitalisering av samhällets funktioner och nära nog samtliga privata som offentliga verksamheter innebär att även innovationer är digitala i sin karaktär – innovationer har ofta förädling, förpackning, presentation av och interaktion med data som kännetecken.

Att utnyttja data för innovation har potential att förändra alla sektorer i ekonomin. Analyser och användning av data kan påskynda tjänstefieringen av ekonomin.²

De data som är aktuella omfattar bland annat öppna data, slutna data, personliga data och stora datamängder³, och berör även sakernas internet och molnbaserade tjänster.⁴

Datadriven innovation rymmer möjligheten att öka svensk innovations- och konkurrenskraft. Genom ökad tillgång till data och effektiva metoder och verktyg för återanvändning av data kan bättre beslutsfattande, varor och tjänster skapas.

Figur 1. Det streckade området anger utlysningens omfattning och fokus.

¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/towards-thriving-data-driven-economy>

² <http://www.pwc.com.au/publications/data-drive-innovation.html>

³ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/big-data>

⁴ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/european-cloud-computing-strategy>

2.2 Data som skapar nytta och värde

Värden av data uppstår endast när de omsätts i användning, exempelvis i nya eller förbättrade tjänster. Det finns idag omfattande mängder data tillgängligt, och många organisationer producerar själva data i sin verksamhet. Undersökningar i Storbritannien visar att data sällan används trots att man vet att organisationer då kan öka sin lönsamhet:

Despite data-driven companies being 10% more productive than those that do not operationalise their data, most companies estimate they are analysing just 12% of their data.⁵

Lösningar och tjänster baserade på en organisations data kan erbjudas av externa aktörer. Det ger möjlighet till en ny marknad där partnerskap mellan dataägare och andra aktörer skapar helt nya förutsättningar och affärsmodeller. Data kan skapa värden i områden utanför den egna verksamheten och därför behöver miljöerna vara öppna för olika aktörer.

För att stärka den nationella utvecklingen behövs samordning kring hur man skalbart främjar datadrivna innovationer. Genom ökad systematik kan man bättre bidra till försörjningen av data som en infrastruktur för innovationer.⁶

Det finns anledning att anta att datadriven innovation är starkt beroende av utvecklingen och användandet av digitala gränssnitt för data, så kallade *Application Programming Interface* (API). Som metod för att båda tillgängliggöra och konsumera data är API:er en lösning med flertal positiva egenskaper.⁷ Att utveckla och arbeta med API:er är inte enbart en fråga om teknik utan det finns också aspekter kring metodik och kompetens.⁸

2.3 Datadriven innovation i internationell policy

2.3.1 Data som infrastruktur

Ett aktuellt perspektiv är att se data som en del av modern infrastruktur.⁹ Det är ett sätt att kunna göra tillgängligt resurser i omfattande skala och erbjuda förutsättningar för ett stort antal externa aktörer. I detta sammanhang är skalan en huvudfråga. Ett vanligt angreppssätt är att ha fokus på externa intressenter (en *crowd*) snarare än egna lösningar. Det finns ett antal projekt inom sakernas internet¹⁰ och sensorer¹¹ där detta perspektiv används på nyskapande sätt:

⁵ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201516/cmselect/cmsstech/468/468.pdf>

⁶ <http://theodi.org/what-is-data-infrastructure>

⁷ <http://computersweden.idg.se/2.2683/1.651429/oppna-api>

⁸ <http://nordicapis.com/day-in-the-life-of-an-api-developer-evangelist/>

⁹ <http://theodi.org/news/budget-2016-the-uk-must-take-every-opportunity-to-strengthen-data-infrastructure>

¹⁰ <https://www.eventbrite.co.uk/e/tech-beyond-the-screen-connectivity-infrastructure-tickets-19839126361>

¹¹ <https://www.opensensors.io/>

Physical infrastructure such as roads and bridges enables benefits to ‘spill over’, for instance, by fostering trade and social exchanges. In the same way, greater access to data also has beneficial spill-overs, whereby data can be used and re-used to open up significant growth opportunities, or to generate benefits across society in ways that could not be foreseen when the data were created.¹²

2.3.2 Betrakta data som input, inte output

Flera aktörer pekar på att nytta inte uppstår per automatik genom ett utbud av data. Ett antal kompletterande förutsättningar behövs, och det finns anledning att betrakta data som en förutsättning för innovation snarare än en slags digital motsvarighet till fysisk råvara.

Data initiatives are often created under the assumption that if data is available, people (whether citizens or governments) will use it. But this hasn’t necessarily proven to be the case, and this approach neglects analysis of power and an understanding of the political dynamics at play around data (particularly when data is seen as an output rather than input).¹³

2.3.3 Organisationer utanför IKT-sektorn spelar roll

OECD menar att analys av data växer i betydelse för innovation och tillväxt.¹⁴ Man pekar särskilt ut företag som inte hör till IKT-sektorn och som är i behov av omställning till en datadriven verksamhet. Det är känt, att först när digitala lösningar når en bredare användning så kommer skillnader i produktivitet och tillväxt observeras.

The report suggest countries act to seize these benefits, by training more and better data scientists, reducing barriers to cross-border data flows, and encouraging investment in business processes to incorporate data analytics.

Few companies outside of the ICT sector are changing internal procedures to take advantage of data.

3 Vem riktar vi oss till?

Vinnova inbjuder universitet och högskolor, institut, företag, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att skicka in ansökan. Utlysningen ger möjlighet att etablera nya tematiska miljöer kring datadriven innovation. Miljöerna ska fungera som en digital infrastruktur för innovation.

Datadrivna labb som kan visa att de arbetar för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män kommer att ha en fördel framför andra.

¹² <http://theodi.org/blog/an-open-letter-to-the-chair-of-the-new-infrastructure-commission>

¹³ <http://www.nesta.org.uk/blog/data-innovation-where-start-road-less-taken>

¹⁴ <http://www.oecd.org/sti/data-driven-innovation-9789264229358-en.htm>

3.1 Tematiska områden

Det är ett krav att labben är tematiska, dvs har en inriktning på data, verktyg och kunskap inom sitt utvalda område. Förutsättningarna att använda data för innovation är som regel specifika per område även om generella aspekter också finns. Det specifika rör exempelvis vilka slags data som finns tillgängliga, etablerade format, samt villkor för hur data kan tillgängliggöras och användas.

En aspekt av tematik är att det är ett tillfälle att samla aktörer och utveckla delade områdesrelevanta lösningar. En stark miljö kan ta sig an problem som enskilda aktörer inte förmår av ekonomiska eller tekniska skäl. Standardisering och gemensamma ramverk innebär att aktörerna i högre grad kan fokusera på arbetet med innovationer. Kommissionen tar upp olika områdens regulatoriska och driftmässiga utmaningar i en rapport, *Building a European Data Economy*.¹⁵

En internationell utblick ger insikter i vilka områden som redan har förutsättningar för ökad datadriven innovation.¹⁶ Globalisering idag innebär växande digitala flöden av data och en tillbakagång i mer traditionella globaliseringskedjor. McKinsey noterar att nya bolag från dag ett agerar på en global marknad och att det är flödet av data och tjänster som skapar denna situation. 86% av *tech startups* agerar globalt. Bolag som Netflix har en marknad på nära 200 länder, en annorlunda situation jämfört med traditionell tv.¹⁷

Ett område behöver inte definieras av branschtillhörighet utan kan också utgå från hur data, aktörer och värdeskapande hänger ihop på sikt. Ansökningar inom alla tematiska områden är välkomna och vi ser gärna ansökningar som stärker regeringens fem strategiska samverkansprogram¹⁸, dvs Nästa generations resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär och biobaserad ekonomi, Life science och Uppkopplad industri och nya material.

Områden som också bedöms ha goda förutsättningar för ökade inslag av en datadriven strategi inkluderar jordbruk¹⁹/livsmedelskedjan²⁰, försäkrings- och finansområdet, den uppkopplade staden, och hälsa²¹. En datadriven ansats kan

¹⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-building-european-data-economy> (se särskilt Staff Working Documents)

¹⁶ <http://www.datalandscape.eu/study-reports>

¹⁷ <http://www.mckinsey.com/business-functions/digital-mckinsey/our-insights/digital-globalization-the-new-era-of-global-flows>

¹⁸ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-strategiska-samverkansprogram/>

¹⁹

https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/main_principles_underpinning_the_collection_use_and_exchange_of_agricultural_data.pdf

²⁰

<http://www.offentligarummet.se/download/18.3481a0cb15499ec793fa5886/1464274209194/Digitalt+först+-+smartare+livsmedelskedja.pdf>

²¹ <http://www.oecd.org/sti/data-driven-innovation-9789264229358-en.htm>

även förnya och skapa nya möjligheter inom områden som media²², konsumentprodukter (*retail*) och utbildning.²³

3.2 Följekommunikatör/-forskare

Utllysningen välkomnar samtidigt ansökningar för en följekommunikatör/-forskare. Uppgiften är att observera, analysera och kommunicera det som sker i och runt labben fram till september 2018. Det omfattar även de sex beviljade labben från 2016.²⁴ Målet är att under projektens aktiva period göra observationer exempelvis av labbens tillvägagångssätt, vilka metoder som används för att främja innovationer baserade på data, samt kommunicera effekter och resultat. Insatsen ska skapa ett brett lärande, både för projekten och för andra intresserade.

Forskningen kan bidra med systematiska observationer och skapa underlag (*evidens*) för att kunna dra slutsatser. Det kommunikativa står för nyttiggörande och det lärande som går att notera redan under projektens etableringsfas.

En förutsättning är att det sker en kontinuerlig kommunikation och att observationer och underlag delas publikt. En sökande kan vara starkare på antingen forskning eller kommunikation men ska ansvara båda perspektiven, alternativt dela uppgiften med annan part.

Aktör som söker stöd som följekommunikatör/-forskare ska vara oberoende av de beviljande labben. Det går i och med det inte att både söka stöd för ett labb och att följa labben (jäv).

Bidrag för följekommunikatör/-forskare beviljas enligt 8.1. Stöd kan i detta fall uppgå till maximalt 400 000 kronor. Sökande måste vara juridisk person. Ansökan görs på samma sätt som för labben (utom fältet Data och det tematiska området) och en eventuell ytterligare beskrivning av genomförande lämnas som bifogad fil.

Sökande kommer utvärderas på erfarenhet som följekommunikatör/-forskare, förutsättningar att externt kommunicera om labben, förmåga att observera och analysera innovationsprojekt. Kunskap om data och datadriven innovation ger en fördel vid bedömning.

²² <http://www.mediutredningen.se/>

²³ <http://www.mckinsey.com/business-functions/digital-mckinsey/our-insights/open-data-unlockkonsumentprodukter>

²⁴ <http://www.vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Utlysningar/Effekta/Datadriven-innovation/>

4 Vad finansierar vi?

4.1 Aktiviteter det går att söka finansiering för

Ansökan ska beskriva hur en tematisk miljö systematiskt kan främja innovationer baserade på data. Varje ansökan leds av en projektkoordinator som särskilt ansvarar för ett långsiktigt åtagande kring projektets inriktning och genomförande.

Syftet är att bygga infrastruktur för att fler aktörer ska använda data för datadriven innovation. Stödet ska användas till stegen i innovationskedjan som rör tillgängliggörande, användning och värdeskapande (inte utveckling av insamling eller lagring). Se även Figur 1.

4.2 Stödberättigande kostnader

Vår finansiering sker genom bidrag. Bidrag till organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet begränsas av regler om statligt stöd.²⁵ Reglerna styr bland annat vilka typer av kostnader och hur stor del av dem som får täckas genom bidrag.

5 Hur stort bidrag kan vi ge?

För etablering av labbmiljö ges stöd med max 3 miljoner kronor per projekt under etableringsfasen. En etablering bör ske under hela den avsatta tiden fram till avslut av steg 1. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av projektets stödberättigande kostnader. Utlysningens totala budget är 9 miljoner kronor.

6 Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan

Vi kommer endast bedöma ansökningar som uppfyller följande formella krav:

- Stöd ges endast för ny etablering av en tematisk labbmiljö.
- Ansökan ska ligga inom mål och syftet för utlysningen.

När ansökningstiden har gått ut kan komplettering av ansökan endast ske på begäran från oss.

7 Bedömning av inkomna ansökningar

7.1 Vad bedömer vi?

Projektet ska ligga i linje med mål och syfte för utlysningen och kommer att bedömas utifrån nedanstående kriterier. Projekt ska på ett övertygande sätt vara kopplade till utlysningens syfte och förväntade effekter på kort och lång sikt.

²⁵ <http://www.vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Villkor-och-kostnader/>

7.1.1 Potential

- En miljö som inom ett tematiskt område stärker datadriven innovation.
- Ökad tillgång på kompetens kring användning av data i innovationer.
- Förmåga att sprida resultat och göra skillnad för stort antal aktörer.
- Förmåga att förmedla teknisk och tematisk kompetens som attraherar samarbetsparter och intressenter.
- Etablera en varaktig samverkan mellan offentliga och privata ägare av data, forskare och företag.

7.1.2 Genomförbarhet

- Förmåga och trovärdighet vad gäller genomförandet av projektet.
- Projektets egna insatser eller andra dokumenterade resurser.
- Dokumenterat engagemang bland projektets parter, exempelvis i form av egen finansiering eller formell avsiktsförklaring (*Letter of Intent*).
- Labbmiljöns förutsättningar, planer, organisation och processer för att öka mängden datadrivna innovationer.
- Hur väl jämställdhets- och mångfaldsaspekter integrerats i projektplanen, särskild med fokus på labbmiljöns tematiska verksamhetsområde.

7.1.3 Aktörer

- Sammansättning av parter med erfarenhet och relevant kompetens av nyttiggörande och värdeskapande kring data.
- Hur relevant är projektets nätverk är och dess förutsättningar och legitimitet för en framtida livskraftig labbmiljö
- Tillgång till attraktiv kompetens och miljö som gör det troligt att man kan agera som en central resurs och mötesplats

7.2 Hur bedömer vi?

Ansökningar bedöms av externa experter och Vinnovas handläggare. Vinnova eftersträvar en jämn fördelning med avseende aktörer och branscher. Företrädare ges till miljöer som tydligt har eller strävar efter en jämn könsfördelning.

8 Beslut och villkor

8.1 Om våra beslut

Bidrag beviljas med stöd av förordningen (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation.²⁶ Bidrag till företag kan även ges som försumbart stöd²⁷ (de minimis-stöd) under förutsättning att sökanden kan ta emot sådant stöd. För att visa att sådant stöd kan tas emot måste varje part som söker

²⁶ <http://www.vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Villkor-och-kostnader/Regler-for-statligt-stod/>

²⁷ Kommissionens förordning (EU) 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

<http://www.vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Villkor-och-kostnader/Forsumbart-stod/>

försumbart stöd skicka in ett intyg som visar att så är fallet. Intyg ska bifogas till ansökan.

Vårt beslut om att bevilja eller avslå en ansökan kan inte överklagas. Har bidrag beviljats felaktigt eller med för högt belopp kan mottagaren bli återbetalningsskyldig.

8.2 Villkor för beviljade bidrag

För beviljade bidrag gäller våra allmänna villkor för bidrag som är tillämpliga vid beslutsdatumet.²⁸ Villkoren innehåller bland annat regler om projektavtal, förutsättningar för utbetalning, uppföljning, rapportering och nyttiggörande av resultat.

Kompletterande särskilda villkor kan beslutas för enskilda projekt.

9 Så här ansöker ni

För att söka bidrag fyller ni i ett webbaserat formulär i vår ansökningstjänst (Intressentportalen), som nås via vår webbplats. Där laddar ni även upp följande bilagor:

- Eventuell projektbeskrivning, på max 10 A4-sidor med 12 punkters text.
- Eventuella avsiktsförklaringar (Letter of Intent) från en eller flera parter, för att visa deras engagemang och förankring i projektet.
- För sökande som följekommunikatör/-forskare, en bilaga som beskriver plan och genomförande för observation och kommunikation, på max 5 A4-sidor med 12 punkters text.

Endast dessa bilagor beaktas vid ansökan. Bilagorna ska vara i PDF-format.

10 Vem kan läsa ansökan?

Ansökningar som lämnas in till oss blir allmänna handlingar men enligt lag får vi inte lämna ut uppgifter om enskilda affärs- eller driftsförhållanden, uppfinningar och forskningsresultat om det kan antas att någon enskild lider ekonomisk skada om uppgifterna offentliggörs.

I praktiken innebär det att vi måste lämna ut handlingarna om någon efterfrågar dem men att vi sekretessbelägger information som bedöms kunna vara till skada för den sökande om den lämnas ut.

Mer information om sekretessregler finns på vår webbplats.²⁹

²⁸ <http://vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Villkor-och-kostnader/Vinnovas-villkor-for-bidrag/>

²⁹ <http://vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Hur-man-ansoker/Sekretess-vid-ansokningar/>